

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

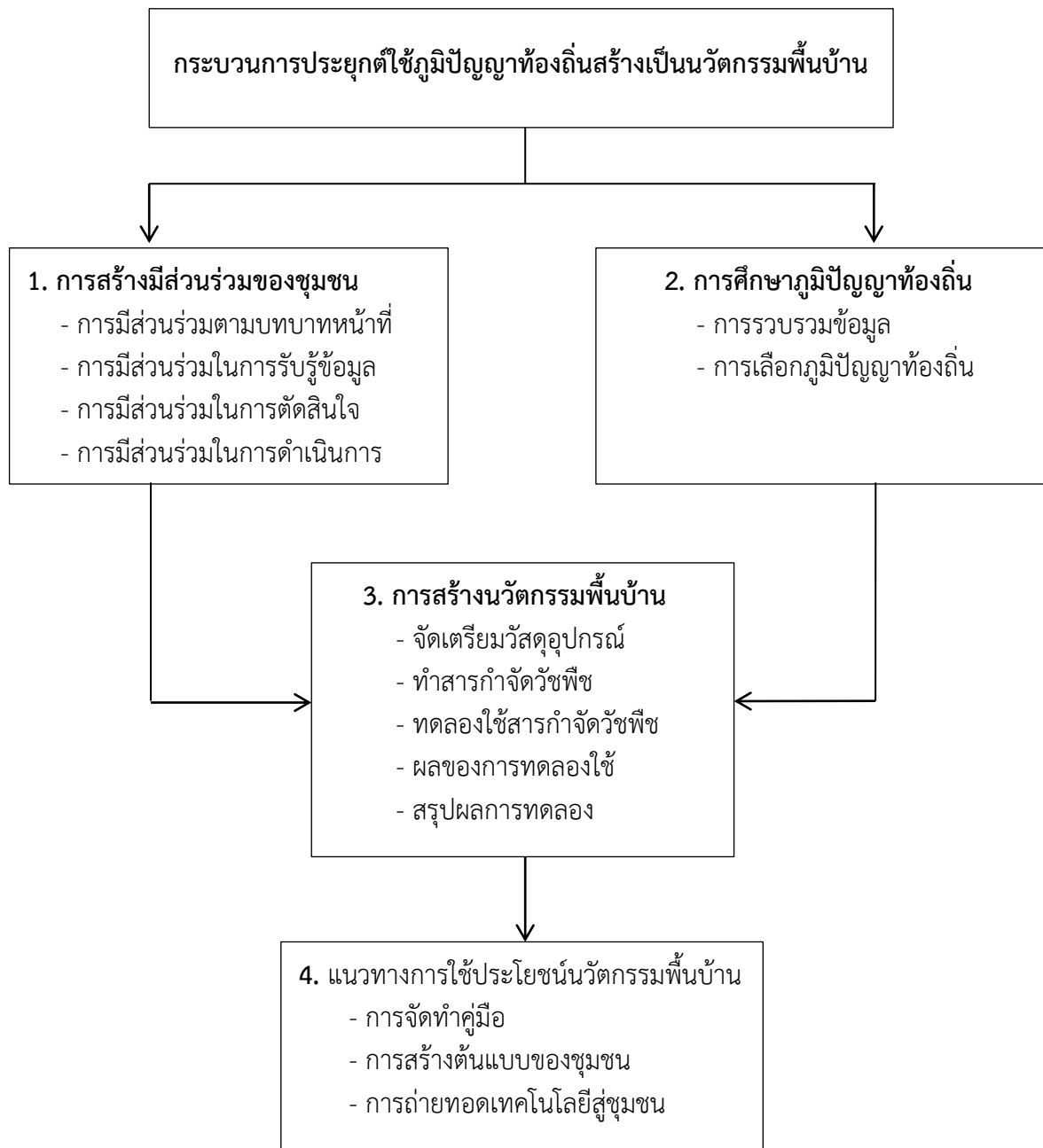
สรุปผลการวิจัย

การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนานวัตกรรมพื้นบ้านในการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลก้อ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ได้ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความรู้ในทางทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมปฏิบัติตามคำแนะนำของการใช้สารเคมีที่ถูกต้องส่วนใหญ่มีพฤติกรรมปฏิบัติตาม โดยผู้ที่มีความรู้มีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมปฏิบัติตามคำแนะนำของการใช้สารเคมีที่ถูกต้องทุกครั้งมากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีอายุมากส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมปฏิบัติตามคำแนะนำของการใช้สารเคมีที่ถูกต้องมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมี 7 แบบ ดังนี้ 1) การปลูกพืชหมุนเวียน ได้แก่ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนชนิดพืชที่เหมาะสมในแต่ละฤดูกาล 2) การเก็บหรือจับ โดยการหมั่นเข้าไปสำรวจแปลงหากเจอศัตรูพืชก็สามารถใช้มือจับใส่ภาชนะแล้วนำออกไปทำลายนอกแปลงปลูกพืช 3) การถางหรือการตัด โดยการใช้เครื่องมือที่หาได้ง่ายในการทำให้วัชพืชเสียหายและกำจัดการเจริญเติบโตของวัชพืช 4) การตากดินเพื่อทำลายศัตรูพืชและยังช่วยให้แสงแดดและความร้อนทำลายโรคแมลง 5) การคลุมแปลง โดยใช้เศษเหลือของพืช เช่น ตอซัง ฟางข้าว พลาสติก กระดาษ มาใช้คลุมดินเพื่อควบคุมหรือการลดปริมาณวัชพืช 6) การเลี้ยงสัตว์ควบคุมวัชพืช เช่น เป็ด ไก่ โค กระบือ สัตว์เหล่านี้จะชอบกินพืชผักและหญ้าเป็นอาหารจึงช่วยในการวัชพืช และ 7) การใช้สมุนไพรป้องกันกำจัด ได้แก่ การปลูกพืชสมุนไพรไล่แมลง และการทำสารสกัดจากพืชสมุนไพร มีการนำพืชสมุนไพรมาใช้ในรูปของการหมักหรือการแช่ รวมทั้งการใช้ในรูปของการทำสารสกัดชีวภาพ

3. กระบวนการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาสร้างเป็นนวัตกรรมพื้นบ้าน ประกอบไปด้วยกระบวนการที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 2) การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและการเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) การสร้างนวัตกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การทำสารกำจัดวัชพืช การทดลองใช้สารกำจัดวัชพืช การประเมินผลการทดลอง และการสรุปผลการทดลอง 4) การใช้ประโยชน์นวัตกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ การจัดทำคู่มือ การสร้างต้นแบบของชุมชนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน ดังแผนภาพ

ภาพที่ 23 กระบวนการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างเป็นนวัตกรรมพื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง หน่วยงานหรือผู้ดำเนินการวิจัยควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน เนื่องจากผู้วิจัยเป็นเพียงผู้จัดกระบวนการวิจัยแต่นักวิจัยที่แท้จริงคือชุมชน การศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาจึงควรมีจากกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

2. ในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ทดแทน ควรพิจารณาถึงการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงการทดลองแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย เพื่อให้ชุมชนได้ทดสอบปฏิบัติและประเมินผลอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีได้ง่ายยิ่งขึ้นตลอดจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น